

Departementet for Boliger og Infrastruktur

box909@nanoq.gl

med kopi til Janus Køster, jks@nanoq.gl

D. 4. marts 2021

Pissassarfik og Tilioqs hørings svar til ”Selvstyrets bekendtgørelse nr. xx af xx. xxxx 2021 om bygningsreglementet”

Departementet for Boliger og Infrastruktur har anmodet Pissassarfik og Tilioq om at komme med eventuelle bemærkninger til ”Selvstyrets bekendtgørelse nr. xx af xx. xxxx 2021 om bygningsreglementet”

På baggrund af departementets udkast, har Pissassarfik og Tilioq set på de forhold som vedrører tilgængelighed for personer med handicap og nedsat funktionsniveau. Hørings svaret er udarbejdet i samarbejde med Senior Consultant Søren Ginnerup.

Pissassarfik og Tilioq har følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger

Mange kørestolsbrugere i Grønland bruger el-scootere med fire hjul eller kørestolstraktor (<https://hmi-basen.dk/r11x.asp?linkinfo=13359>) foran deres manuelle kørestol på grund af det kuperede terræn og vejforholdene med meget sne.¹ Disse forhold bør påtænkes i bygningsreglementets bestemmelser, idet køretøjerne kræver mere plads end manuelle kørestole f.eks. ved vendinger og indgange mm.

1.4 Byggetilladelse

1.4. Stk. 4. I byggetilladelsen kan der stilles krav om

Kommentar: Det foreslås, at der også kan stilles krav om, at det dokumenteres, at tilgængelighedsbestemmelser er overholdt med indsættelse af et afsnit 5) *at der foretages en opmåling af, at kravene for tilgængelighed for kørestolsbrugere er opfyldte.*

2.1.2 Generelle kriterier

2.1.2 stk. 1. 5). ... sikres tilfredsstillende adgangs- og tilkørselsforhold for bebyggelsens brugere og redningsberedskabet, og der skal være tilstrækkelige parkeringsarealer.

Kommentar: Vi opfordrer til, at når der omtales ’brugere’, at det i bygningsreglementet sikres, at dette også omfatter kørestolsbrugere og personer med nedsat funktionsniveau, da de på lige fod med andre borgere er brugere af bebyggelserne.

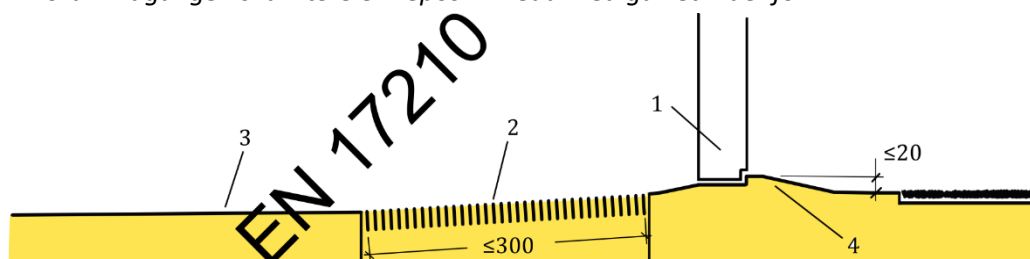
2.6.3 Adgangs- og tilkørselsarealer

2.6.3. Stk. 1 Adgangs- og tilkørselsarealer skal forsynes med belysning. Trapper og ramper skal belyses stærkest. (2.6.3, stk. 1) Krav til belysningsanlæg fremgår af kap. 6.5, stk. 5.

¹ Pissassarfik og Tilioq har fået bekræftet dette ved en rundringning til terapeuter langs kysten.

Kommentar: Der findes ikke krav til generel belysning på adgangs- og tilkørselsarealer i de nævnte referencer. Det foreslås også at henvise til EN 13201-1 Road Lighting og evt. nævne udvalgte lux-værdier i Bilag Tilgængelighed.

2.6.3, stk. 2 Foran indgangen skal være en repos i niveau med gulvet indenfor.

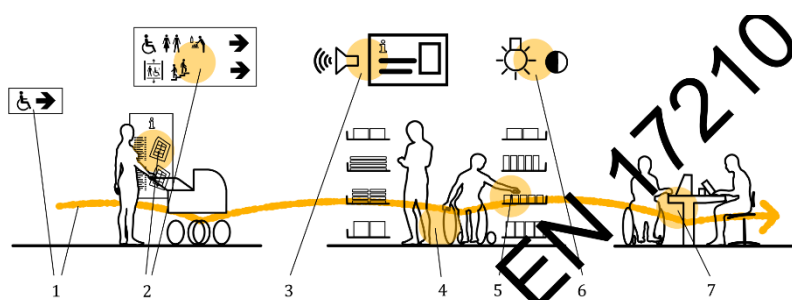

Figur 1: (3) Areal foran yderdør sænket nogle cm, så flugtvejsdøre og udadgående døre (1) kan åbnes om vinteren, når der ligger lidt sne og is på arealet. En skrånstillet rist (2) bruges til at udligne højdeforskellen. 4) Dørtrin, affaset. Fra TR 17621.

Kommentar: Dette er en uheldig bestemmelse om vinteren. Vi anbefaler at bestemmelsen ændres, eller at man som minimum tillader, at arealet sænkes nogle cm, så flugtvejsdøre og udadgående døre kan åbnes om vinteren, når der ligger lidt sne og is på arealet. En skrånstillet rist anbefales til at udligne. Se skitse ovenfor fra EN 17210.

Kapitel 3. Bygningers indretning

(3.1, stk. 1) I henhold til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap skal alle offentlige bygninger og faciliteter så vidt muligt indrettes således, at personer med handicap sikres adgang og brug heraf. Offentlige bygninger og faciliteter omfatter offentlige udlejningsboliger, biblioteker, sygehuse, tandklinikker, skoler, forretningslokaler, kontorer, anlæg m.v. hvortil der er offentlig adgang. Der henvises til SBi-anvisning 249, Tilgængelige boliger.

Figur 2: 1) Tilgængelig rute gennem detailhandel, 2) information om stedet og faciliteter som elevatorer, toiletter, skifteplads, trapper, 3) hørbar og synlig løbende information, 4) plads til at komme rundt, kunne nå varer, 5) god belysning, god visuel kontrast, 6) tilgængelige betalingsområder for personer af forskellig statur

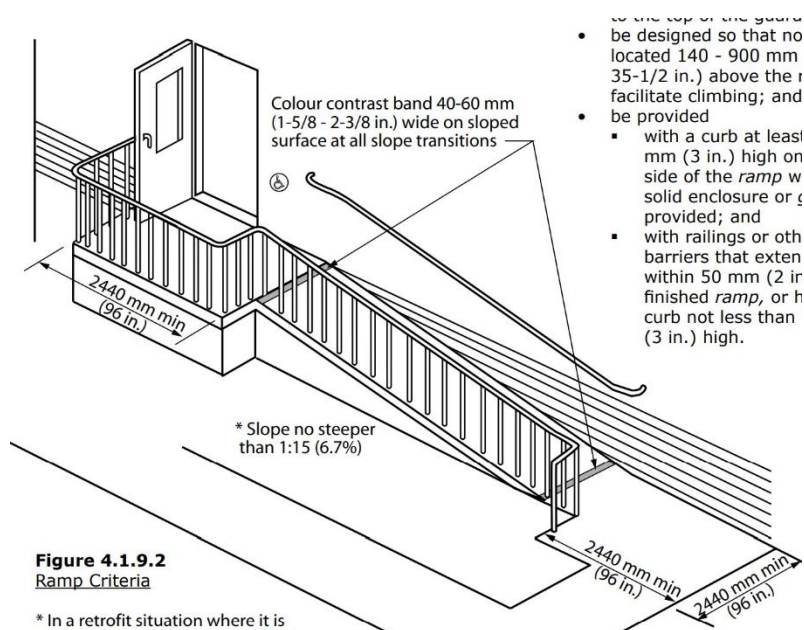
Kommentar: SBi 249 om boliger er ikke relevant for de fleste af de nævnte bygningstyper. Standarden EN 17210 (februar 2021) med tekniske specifikationer TR 17261 (medio 2021) foreslås henvist til i stedet, da den indeholder vejledning om næsten alle bygningstyperne. Se fx principskitse ovenfor for detailhandel, taget fra EN 17210.

3.2 Adgangsforhold

3.2.1. Stk. 2.....Umiddelbart uden for indgangsdøren skal der være en vandret, plan repos i samme niveau som gulv.

Kommentar: Som under 2.6.3. en uheldig bestemmelse om vinteren. Vi anbefaler at bestemmelsen ændres, eller at man som minimum tillader, at arealet sænkes nogle cm, så flugtvejsdøre og udadgående døre kan åbnes om vinteren, når der ligger lidt sne og is på arealet. En skråtstillet rist anbefales til at udligne. Se skitse ovenfor fra EN 17210.

3.2.1. Stk. 2..... Reposen skal have en størrelse på mindst 1,5 m x 1,5 m målt fra dørens hængselside. Åbner døren udad, forøges bredden med yderligere 0,2 m langs bygningsfacaden.

Kommentar: Størrelsen er for lille i miljøer som Grønland, hvor brugerne i høj grad anvender 4-hjulede el-scootere og kørestolstraktor foran manuelle kørestole. Vi anbefaler at bruge en udendørs repos efter canadisk standard (City of Mississauga Facility Accessibility Standards 2015) på 2,44 m x 2,44 m, forenklet til 2,5 m x 2,5 m. I denne standard er 1,67 m x 1,67 m mindstemålet ved ombygninger, hvis 2,44 m x 2,44 m ikke kan lade sig gøre. Figur fra canadisk standard vist ovenfor. De nuværende tegninger er desuden ikke helt korrekte, da arealet skal starte ved hængslet, og ikke forskudt for hængslet.

3.2.1 Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan i det enkelte tilfælde se bort fra kravet i stk. 2 om niveaufri adgang, når terrænforholdene taler for det. Ved fritliggende enfamiliehuse kan kravet om niveaufri adgang fraviges.

Kommentar: Dette foreslås omformuleret til at kommunalbestyrelsen i det enkelte tilfælde kan lempe på kravet om niveaufri adgang, hvis terrænforholdene taler for det.

3.2.1. stk. 4. I offentligt tilgængelige bygninger, der har en borgerrettet servicefunktion, skal væsentlig information om orientering i og brug af bygningen være letlæselig og letforståelig.

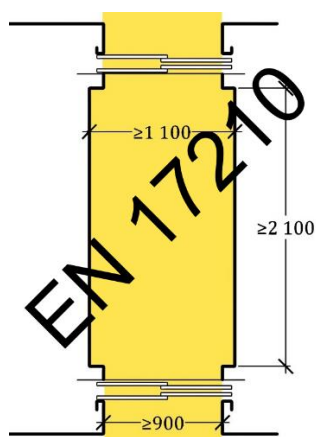
Kommentar: Vi finder det positivt at væsentlig information i offentlige bygninger skal være letlæselig og letforståelig. Vi anbefaler, at man også sikrer blindes muligheder f.eks. gennem taktil- eller lydinformation.

3.2.1, Stk. 5. I bygninger med 3 etager og derover skal installeres mindst en elevator, der kan betjene hver etage, herunder eventuel udnyttet tagetage og kælder. Beboelsesbygninger med højst 3 etager, herunder enfamiliehuse, er undtaget fra bestemmelsen.

Kommentar: Vi anbefaler, at undtagelsen for beboelsesbygninger med højst 3 etager udtages på linje med det danske bygningsreglement og figur 11 i Bilag Tilgængelighed.

Der er stor boligmangel i Grønland, og det er særligt svært for personer med fysiske funktionsnedsættelser at finde tilgængelige boliger. Derfor anbefales dette for at sikre alle et sted at bo.

3.2.1, Stk. 6. I bygninger, hvor der installeres elevator, skal mindst en elevator have størrelse og udførelse som en type 2 elevator i overensstemmelse med DS/EN 81-70.

Kommentar: Med udbredt brug af fx 4-hjulede el-scootere og kørestolstraktorer til manuelle kørestole er type 2 elevatorer ofte for små i Grønland. Vi anbefaler kraftigt at foreskrive type 3 efter EN 81-70:2020 (seneste udgave) i stedet, da denne fås med 2,1 m indvendigt i længden. Evt. foreskriv en type 2 øget til min. 1,7 m.

(3.2.1, Stk. 6.) Ved ombygning kan der anvendes mindre elevatorer end de angivne, når ombygningsarbejdet efter kommunalbestyrelsens skøn ellers ikke kan udføres uden indgribende ændringer i bebyggelsen, jf. kap. 3.2.1, stk. 4

Kommentar: Der skal formodentlig henvises til 3.2.1. stk. 3 i stedet.

(3.2.1, stk. 7) Anvendelsen af ombygningsbestemmelsen kan kun ske, hvis betingelserne i kap. 3.2.1, stk. 4 er opfyldt. Der kan evt. lempes på krav, hvis det vil betyde indgribende ændringer at følge dem, f.eks. flytning af bærende konstruktioner. I stedet kan tillades en anden løsning, der i så høj grad som muligt opfylder kravene.

Kommentar: Denne reference bør rettes til 3.2.1, stk. 3

3.2.1, stk. 9: Højden af dørtrin må højst være 25 mm.

Kommentar: Vi anbefaler at højden på dørtrinnet maksimalt må være 15mm., så det følger kvalitetsniveau b i SBI-anvisningerne om tilgængelighed. Dette vil gøre adgangen lettere for personer med fysiske handicap som brugere rollator eller kørestol.

3.2.2 Gange og ramper

3.2.2 stk. 5. Gange og ramper m.v. skal sikres med værn eller sikres på anden betryggende måde. Ramper forsynes med håndlister.

Kommentar: Vi anbefaler, at der også sikres belysning på gange og ramper, så personer med sensoriske funktionsnedsættelser kan bruge dem på betryggende måde.

3.2.3 Trapper

3.2.3. stk. 5. Trapper skal sikres med værn eller på anden betryggende måde og forsynes med håndlister.

Kommentar: Vi anbefaler, at der også sikres belysning på trapper, så personer med sensoriske funktionsnedsættelser kan bruge dem på betryggende måde.

(3.2.4, stk. 2) Den indbyrdes afstand mellem alle typer af balustre, herunder lodrette og vandrette, skal være udformet, så de ikke giver anledning til personskader. Der skal i særlig grad tages hensyn til, at børn ikke kan klatre på dem eller komme i klemme mellem dem. Dette kan afprøves efter DS/EN 1176 som under kap. 4.4.

Kommentar: Skitse bør evt. tilføjes i bilag Tilgængelighed

3.3.2 Beboelsesrum og køkkener

3.3.2.stk. 5: I køkken skal der ud for arbejdspladser og opbevaringspladser være en fri afstand på mindst 1,1 m.

Kommentar: Vi anbefaler, at den fri afstand ændres til mindst 1,5 x 1,5meter. Dette vil medføre, at 85% af brugere med manuel eller el-kørestol kan vende 90 grader (BSi, 2010). Dermed ville kravene leve op til BSi kvalitetsniveau B.

3.3.4, Stk. 1. Udvendige døre, døre til vindfang, forstue, gange og lignende adgangsrum og mindst 1 dør til hvert beboelsesrum, køkkenrum samt bade og WC-rum i boligens adgangsetage, der opfylder målene i

3.3.3, stk. 3, skal have en fri passagebredde på mindst 0,87 m.

Kommentar: Passagebredderne i figurerne skal angive 0,87 m og ikke 0,77 m.

(3.3.5, stk. 3) Anvendelsen af ombygningsbestemmelsen kan kun ske, hvis betingelserne i kap. 3.2.1, stk. 4 er opfyldt.

Kommentar: Denne reference bør rettes til 3.2.1, stk. 3

(3.4.1, stk. 5) Anvendelsen af ombygningsbestemmelsen kan kun ske, hvis betingelserne i kap. 3.2.1, stk. 4 er opfyldt.

Kommentar: Denne reference bør rettes til 3.2.1, stk. 3

3.4.4 WC-rum

3.4.4. Stk. 5: I kontor- og administrationsbygninger skal på de etager, hvor der indrettes WC-rum, mindst et af disse overholde kravene i 3.4.1, stk. 4, nr. 2-8. Mindst et WCrum, som er indrettet efter nr. 1-7, skal indrettes i stueetagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

Kommentar: Vi anbefaler, at kravene til WC-rum i kontor- og administrationsbygninger i dette stykke ændres, så mindst et WC-rum overholder kravene i 3.4.1, stk. 4 nr. 1-8., og at mindst et WC-rum, som er indrettet efter nr. 1-8, skal indrettes i stue etagen eller andre etager med adgang via elevator, lift eller lignende.

(3.4.4, stk. 6) Anvendelsen af ombygningsbestemmelsen kan kun ske, hvis betingelserne i kap. 3.2.1, stk. 4 er opfyldt.

Kommentar: Denne reference bør rettes til 3.2.1, stk. 3

(3.5, stk.1) Der henvises til Figur 27 i bilaget for eksempler på krav til betjeningshøjder og rækkeafstande for automater, adgangskontroller og andet brugerbetjent udstyr

Kommentar: Denne type IT-udstyr bør opfylde EN 301549 (næsten identisk med de tilsvarende amerikanske og canadiske standarder mht. tilgængelighed)

(3.6, stk. 2) Anvendelsen af ombygningsbestemmelsen kan kun ske, hvis betingelserne i kap. 3.2.1, stk. 4 er opfyldt.

Kommentar: Denne reference bør rettes til 3.2.1, stk. 3

3.6 Hoteller m.v.

(3.6, stk. 3) - At der maksimalt er 25 mm kant mellem badeværelsesgulv og bruseniche. Jf. i øvrigt kap. 4.5, stk. 5.

Kommentar: Foreslås fjernet som i flere standarder og det danske bygningsreglement, da fald mod afløb fungerer bedre for brugerne.

5.2.3 Brandtekniske installationer

Kommentar: Vi anbefaler, at der også indføres krav til lysvarsel for personer med hørehæmning.

5.5 Flugtveje samt 5.6 Redningsforhold

Kommentar: Der nævnes intet om at sikre flugtveje og redningsforhold for personer med funktionsnedsættelser. Vi anbefaler på det kraftigste, at dette medtages i bygningsreglementet, da personer med handicap kan have særlige behov under sådanne situationer. For eksempel at der tages højde for kørestolsbrugere, men også personer med sensoriske handicap mm.

Denne mangel gør sig gældende ved enfamiliehuse, etageboligbyggeri, hoteller, forsamlingslokaler, undervisningslokaler, daginstitutioner, butikker og lignende og kontorlokaler m.v. Vi opfordrer derfor til, at der også her sikres, at personer med funktionsnedsættelser indtænkes og medtages i kapitlerne 5.5 Flugtveje og 5.6 Redningsforhold.

5.11.2 Flugtveje

5.11.2 Stk. 2. Gange skal have en bredde på mindst 2,4 m og skal forsynes med håndlister i begge sider. Trapper skal udføres, så de giver bekvem mulighed for båretransport.

Kommentar: Tilføj 'Se bilag Tilgængelighed' figur 32 og 33.

6.5.2 Dagslys

(6.5.2. Stk. 1) Der henvises til By og Byg Anvisning 203

Kommentar: Der bør også henvises til EN 17037, som må regnes for mere opdateret og desuden behandler udsyn.

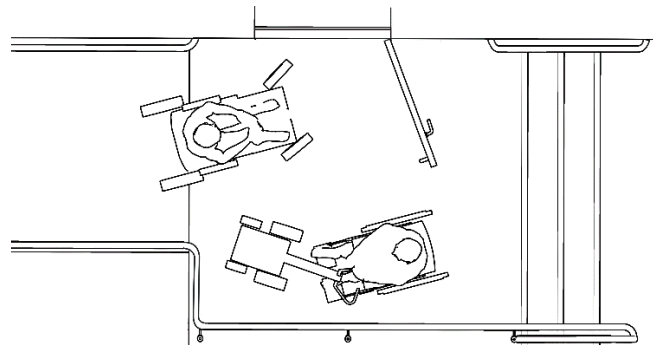
Bilag 2 Tilgængelighed

Figur 1, Figur 4, Figur 8, Figur 6, Figur 10, Figur 11, Figur 12, Figur 13, Figur 14, Figur 17, Figur 16, Figur 15, Figur 27

Kommentar: Det foreslås at harmonisere disse figurer mht. grønt og rødt, så de bliver mere ens og derved lidt lettere at forstå. Generelt foreslås alle tegningerne rentegnet og forenklet i nogenlunde ensartet stil.

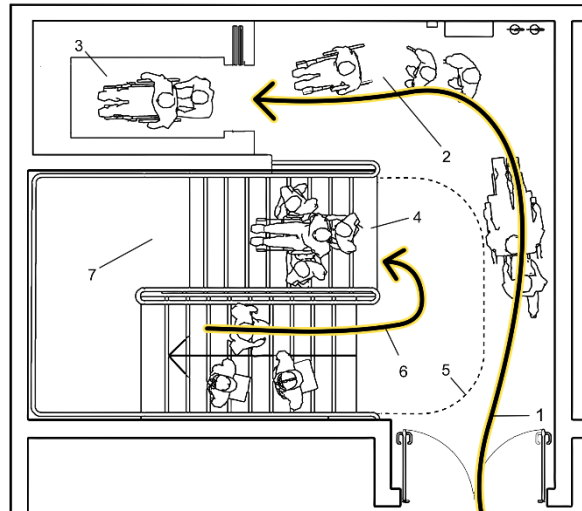
Figur 5 og 6:

Kommentar: Illustrationerne bør først og fremmest vise vendediametre og dimensioner på de mere brugte typer kørestole og scootere i Grønland, fx 4-hjulede udendørs modeller og manuelle med kørestolstraktor foran. Se som eksempel tegningen her.

Figur 32:

Kommentar: Evakuering frem til både et relativt sikkert sted (2) på etagen og til sikkert sted udenfor bygningen via elevator (3) bør illustreres, da det er dette, mange lande tilstræber nu. Se også EN 17210. Se som eksempel tegningen her.

Figur 32: 1) Tilgængelig rute, 2) relativt sikkert sted, 3) elevator i egen brandsektion, 4) trappe med bredde og grund/stigning egnet til evakuering, 5) areal der friholdes til indsatsfolk, 6) trafik af evakuerende personer modsat indsatsfolk, 7) plads på mellemreos til bårtransport

Konsulent: Senior Consultant Søren Ginnerup, +45 5122 8351, soren.gin@gmail.com

Med venlig hilsen

Elna Søndergaard
Pissassarfik
Telefon +299 34 50 74
Mail: elms@nanog.gl

Anna Ida Hallgaard Jonsson
Tilioq
Telefon +299 34 50 93
Mail: annaida@tilioq.gl

